

ФОНОСЕМАНТИКА У ЗАГАЛЬНІЙ СИСТЕМІ СЕМАНТИЧНОГО ЗНАННЯ

З погляду сучасної науки семантика в її найбільш загальному вигляді є сукупністю знань про ставлення індивіда до лінгвістичних об'єктів у процесах їх розуміння, яке ґрунтується на встановленні значення слова, мовленнєвого звороту, речення, висловлювання, тексту, та інших лінгвістичних одиниць, що використовуються у мові для адекватного вираження та сприйняття смислу або суті фактів і явищ навколишньої дійсності.

Як бачимо, сфера інтересів семантики охоплює вельми відмінні за своєю природою закономірності та механізми, що забезпечують функціонування мови на різних рівнях при практично необмеженій варіативності факторів і комбінацій причинно-наслідкових відношень, які виникають між ними,

Навіть побіжний аналіз таких відношень показує, що під час вивчення процесів передачі смислу можуть розглядатися їх різні комбінації, як от: феномени навколишнього світу — лінгвістичне вираження їх значення (філософська семантика); лінгвістичні засоби — чуттєвий образ (психосемантика); одиниці мови — їх значення (лінгвістична семантика); комп'ютерні знаки та засоби — зміст, повідомлення (комп'ютерна семантика); фонетичні засоби — вираження смислу (фоносемантика) тощо.

Таким чином, існують і, зрозуміло, будуть виникати також інші підходи, спрямовані на вивчення проблем семантики на стиках різних галузей наукового знання.

Тому логічно очікувати, що, з одного боку, поле результатів досліджень, проведених у рамках відомих на теперішній час наукових напрямків (філософської семантики, психосемантики, логічної семантики, лінгвістичної семантики і т.п.) у майбутньому розшириться за рахунок розвитку нових (наприклад: соціосемантики, прагмасемантики, сурдосемантики тощо).

З другого боку, зазначене поле буде розширюватись також у результаті відомих в інших науках спроб вивчення зворотних причинно-наслідкових зв'язків, які, у свою чергу, неминуче приведуть до виникнення ще одного ряду нових напрямків семантики (наприклад: семантичної граматики, семантичної прагматики, семантичної фонетики і т.п.).

Такими, на нашу думку, є основні передумови подальшого розвитку семантики взагалі та її окремих напрямків зокрема.

Серед згаданих напрямків порівняно недавно сформувалася та продовжує активно розвиватися фоносемантика, яка, згідно з визначенням С.В.Вороніна, є новою наукою мовознавчого циклу, що має своїм предметом звукозображувальну (тобто звуконаслідувальну, або ономапопеїчну, та зву-косимволічну) систему мови, яка вивчається в пантопохронії (тобто з позицій просторових і часових) [1,4; 21].

Проведений нами аналіз результатів теоретичних та експериментально-фонетичних досліджень [2] дозволив виділити ряд найбільш значущих проблем фоносемантики:

1. Встановлення основних засобів звукозображувальної системи мови;
2. Визначення структури і складу засобів звукозображувальної системи;
3. Встановлення форми стійкої кореляції звукозображувальних засобів і значень;
4. Виявлення форм взаємозв'язку елементів різних рівнів фоносемантичної формалізації з просодією;
5. Ідентифікація і конкретизація рівнів і складу фоносемантичних структур;
6. Виявлення фоносемантичних універсалій та їх варіантних реалізацій;

7. Виявлення закономірностей використання фоносемантичних засобів для реалізації основних функцій інтонації;

8. Встановлення ролі фоносемантичних засобів у сприйнятті прагматичної спрямованості та стилістичної належності мовленнєвих текстів;

9. Встановлення зв'язку між психофізіологічними особливостями особи та використовуваними фоносемантичними засобами.

Виходячи з визначення С.В.Вороніним фоносемантики як науки та аналізу наведених вище реально розроблених нею проблем можна сформулювати наступне.

1. Мета фоносемантичної науки полягає у вивченні структури і закономірностей функціонування звукозображувальної системи мови як комплексної інтегральної взаємодії звукових та інтонаційних універсали та їх модифікацій в багатофакторних умовах актуалізації розумово-мовленнєвого акту.

2. Об'єктом фоносемантики в його широкому розумінні є звукозображувальна система мови.

3. У ролі найбільш частотних предметів фоносемантичних досліджень виступають: основні засоби звукозображувальної системи; їх структура і склад; види та рівні зв'язку звукозображувальних засобів і значень; зв'язок фоносемантичної формалізації з просодією; рівні й склад фоносемантичних структур; фоносемантичні універсали та їх варіативні реалізації; закономірності використання фоносемантичних засобів для реалізації основних функцій інтонації; роль фоносемантичних засобів у сприйнятті прагматичної спрямованості і стилістичної належності мовлення; зв'язок між психофізіологічними особливостями особи та фоносемантичними засобами, які вона використовує.

З методичної точки зору важливо розуміти, що під основними предметами досліджень фоносемантики прийнято розуміти ті сторони, відношення або зв'язки об'єкту (звукозображувальної системи мови), вивчення яких дозволяє формувати наукові уявлення про нього. Відзначимо ще одну істотну обставину, пов'язану з тим, що сформульовані нами найбільш частотні або основні проблеми фоносемантики не містять окремих проблем чи питань, які можуть мати місце у конкретних дослідженнях. Це цілком природно, оскільки суть формулювання окремих проблем передбачає розумне обмеження широти або глибини започаткованої наукової праці та конкретизації області застосування одержаних у ній результатів. Інакше кажучи, будь-які окремі проблеми або питання дослідження методологічно неминуче увійдуть до складу однієї з наведених вище більш загальних проблем фоносемантики.

Керуючись даною обставиною, дамо також свою оцінку суті найбільш цікавих ідей фоносемантики, спрямованих на розв'язання ряду окремих проблем.

Якщо виходити з очевидного положення про те, що фоносемантика є комплексною наукою, яка інтегрує відповідно до її мети елементи фонетики, семантики, лексикології та ряду інших дисциплін, то цілком обгрунтовано уявляється необхідність внесення до сфери її досліджень таких засобів звукозображувальної системи: звуків, звукосполучень, слів, звукова система яких дає уявлення про їх значення, інтонації, нерозривно пов'язаної зі звуком, звукосполученням або комплексом звуків, які у сукупності визначають специфіку їх функціонування. Відзначимо при цьому, що логіка кожного конкретно започаткованого дослідження, маніфестована його метою, і визначить у кінцевому підсумку необхідний оптимальний комплекс перерахованих засобів. Як бачимо, окремі звуки, звукоряди, їх фонотактичні сполучення, просодія є засобами фоносемантики, які реалізуються за допомогою алітерації, асонансу, редуплікації, пролонгування, акцентуації, ритму, паузації, та інших фонаційно-просодичних явищ.

Зі всією певністю, що підтверджується результатами ряду досліджень, можна говорити про назрілу необхідність сумісного вивчення фоносемантичних засобів сегментного та суперсегментного рівнів, що дозволяє розглядати їх як єдиний функціональний комплекс. А це означає також правомірність і раціональність віднесення інтонаційних структур як набору взаємодіючих елементів просодії до області предметів фоносемантичних досліджень, спрямованих на встановлення їх ролі у формуванні комунікативно-прагматичної або модально-емоційної спрямованості висловлювання, його стилістичної належності і т.п. І не випадково, мабуть, те, що за допомогою фоносемантичних засобів досягається необхідна інтенсифікація або певна експресивність висловлювання, які актуалізують його прагматику. Так, завдяки використанню вказаних засобів, у процесі сприйняття мовлення реалізується ефект наділення слова новим, не властивим йому значенням, або насиченням іншим смислом відомих стереотипних виразів [3].

Цікавою є також властивість звуку в комплексі з інтонацією здійснювати різні її функції: впливати на слухача (функція впливу); виражати явища емоційної сфери психіки (емотивна функція); передавати позитивну і негативну емоційну оцінку предметів і явищ дійсності (емоційно-оціночна функція); надавати слову, висловлюванню різної психологічної значущості або здатності викликати певний душевний стан (естетична функція [4, 25]) і т.д. Гадаємо, що заслуговує на увагу й те, що багатьма лінгвістами відзначається зв'язок між психологічними особливостями особи та фоносемантичними засобами, якими вона користується. Поглиблене вивчення такого зв'язку дозволить на основі виділення певних фоносемантичних універсалій та їх варіантних реалізацій створювати різні фоно-фонди: універсальні, національно-специфічні, індивідуально-особистісні, професійно-специфічні і т.п. [5, 25].

На нашу думку, аналіз буде неповним, якщо обмежувати його лише розглядом проблем, спрямованих на вивчення складу та взаємодії засобів, що утворюють звукозображувальну систему мови. Тому слід звернути увагу ще на дві обставини розвитку досліджень в галузі фоносемантики, безпосередньо пов'язаних з її основними проблемами.

З одного боку, даний процес характеризується недостатністю належних методологічних розробок, які забезпечували б ефективний розвиток самих фоносемантичних досліджень [6]. Ця обставина вельми важлива, оскільки вона породжує основну методологічну проблему фоносемантики — проблему обґрунтування раціональної моделі взаємодії елементів звукозображувальної системи і виділення зовнішніх по відношенню до неї явищ і факторів, що впливають на закономірності функціонування самої системи.

З другого боку, і це не менш важливо, виникає необхідність розв'язання проблеми уніфікації результатів фоносемантичних досліджень для створення універсально-спеціалізованих фонофондів. Ця обставина, будучи віднесеною до сфери впровадження результатів досліджень в учбовий процес, істотно стримує розвиток самої фоносемантики.

Цілком логічно припустити, що від своєчасності розв'язання проблеми методологічних розробок, як внутрішньої проблеми фоносемантики, і проблеми уніфікації результатів досліджень, як зовнішньої по відношенню до неї, на теперішній час значною мірою залежить ефективність приросту наукового знання про звукову систему мови в цілому. Очевидно, з урахуванням зазначених обставин, породжуваних необхідністю комплексного розв'язання внутрішніх і зовнішніх проблем фоносемантики, і слід під час проведення фонетичного дослідження розглядати конкретні проблеми функціонування звукозображувальної системи мови.

Нам залишається окреслити ще ряд вельми важливих аспектів щодо напрямків розвитку сучасних фоносемантичних досліджень. Аналіз свідчить про те, що на теперішній час фоносемантичні дослідження розвиваються за наведеними нижче провідними напрямками [7, 71-76].

Перший напрямок, що дозволив поставити і сформулювати традиційні питання фоносемантики, базується на вивченні та описі фоносемантичних особливостей звуків і їх комплексів. У зв'язку з цим за фоносемантикою закріпилася сфера звукозображувальної системи мови, що ґрунтується на звуконаслідуванні, звуко символізмі, пролонгуванні звуків і т.п. При цьому, як правило, встановлюється кореляція між звуком і значенням, або — більш широко — між звуком і думкою.

Під впливом існуючих концепцій у лінгвістиці сформувалися певні поняття про звуки, звукосполучення, слова, звукова структура яких дає нам уявлення про їх значення. У коло цих понять традиційно входять два основних типи звукового символізму, що будуються на первинних і вторинних ономатопеїчних елементах [8, 20-22]. Перший тип базується на наслідуванні звуком звуку і є простим та очевидним. У другому типі ономатопеїчних елементів зв'язок між звуком і значенням менш очевидний, оскільки тут має місце наслідування незвукових явищ за допомогою звуків. Природно, що проблеми вивчення вторинних ономатопеїчних елементів більш складні й потребують для свого розв'язання адекватних засобів.

Проте, не варто залишати без уваги також міркування Р.Вескотта стосовно будь-якого висловлювання, згідно з якими наслідувана дійсність може породжувати три типи наслідування: первинний, вторинний і третинний. Первинний тип такого наслідування включає слова, що імітують нелінгвістичну реальність (у якості прикладів можуть слугувати ономатопи типу "дзижчання"). Ономатопи, представлені фоностемами типу *-ash* у словах *dash, bash, gash*, складають вторинний тип звуконаслі-

дування. До третинного типу відносяться ономаїопи, що повторюють частини своєї власної структури: *booboo, doodoo, googoo*, або паліндроми *-rwrypop, tot, cock* [9, 189-192].

Відомо також, що семантизація звукової форми твору здійснюється за рахунок реалізації потенційно закладеної у звуках інформації емоційно-експресивного характеру в результаті складної взаємодії плану змісту і плану вираження поетичного і прозаїчного текстів, причому одні властивості окремих звуків можуть підсилюватися під впливом системи, інші, навпаки, пригнічуються загальною інтегрованою якістю функціональної системи [10, 104-105].

Фонетичне значення, як правило, виражається у відповідному емоційному або лише експресивному ефекті від даного звуку чи звукоряду, який кодовано супроводжує їх власне акустичний склад [11, 20-22]. При цьому сама тема визначає частотність появи у тексті тих чи інших фонем, без врахування змісту яких неможливо добитись адекватної інтерпретації тексту [12, 96-97]. Очевидно, що варіативність фонем, як складових мовленнєвого сигналу, -могла б характеризувати певну ситуацію і статус партнерів комунікації (тобто, вказувати, практично, соціальну градацію учасників комунікативного акту) з огляду на те, що звукова реалізація того самого повідомлення підлягає істотним модифікаціям залежно від звертання до різних адресатів. Природно тому, що взаємозв'язок звукової структури - 'ри звукосполучень і слів зі значенням можуть давати певні уявлення, викликати різні психологічні реакції чи змінювати душевний стан слухача, оскільки вони сприймаються свідомістю в єдності поняття і звукової форми.

Другий напрямок охоплює численні спроби виявлення власних змістовних категорій інтонації (як одного із найважливіших засобів вираження смислу, емоцій), способів передачі смислових відношень, як у межах інтонаційної одиниці, так і за ними, встановлення ролі просодичних засобів в актуалізації семантики слова, висловлювання, тексту. Керуючись такими підходами, Н.Д.Светозарова [13, 66] відзначає, що окремі компоненти інтонації та сформовані на їх основі просодичні ознаки дають у процесі функціонування у мовленні не випадкові сполучення, які набувають відомої самостійності, закріплюючись у даній мові в якості виразника певних інтонаційних значень чи оформлювача типів висловлювань. При цьому кожен з компонентів інтонації має певне смислове навантаження, яке за ним з часом закріплюється. У зв'язку з цим багато стереотипних виразів відрізняються від тих, що мають таку саму форму вільних синтаксичних зворотів лише однією інтонацією, оскільки вона актуалізує речення як думку. Таким чином, динамічний характер кожного з компонентів інтонації і всієї їх сукупності роблять інтонацію багатим граматичним, а також експресивно-стилістичним засобом. Тому, більш глибоке дослідження інтонації повинно показати, що модальна інтонація виходить далеко за межі цих випадків і органічно проникає у слово.

Очевидно, своєрідність звукової впорядкованості мовлення, виступаючи як один з її виразних засобів, може відігравати роль психологічного інструменту, спрямованого на емоційний вплив у процесі сприйняття мовленнєвого акту.

Аналізуючи значення рефрену "Nevermore" (ЕЛо) у різних контекстах, Р.Якобсон [14, 31] вважає, що різні звукові засоби мови, такі, як мелодика мовлення з її модуляціями, інтенсивність і темп мовлення, відтінки в артикуляції окремих звуків та їх сполучень дозволяють в будь-якому випадку впливати кількісно і якісно на емоційне значення слова.

Для інтонації, на думку В.Летрякної [15, 17], істотною є її співвіднесеність з поняттями "значення" і "смысл", оскільки сигніфікативне значення, пов'язане зі здатністю мовних засобів співвідноситися з реальністю, відображати реальні зв'язки предметів і явищ дійсності, смысл комунікативно-суспільних ситуацій, є комунікативною суттю, смыслом висловлювання як узагальненої форми відображення дійсності, у межах якого, поряд з іншими мовними засобами, бере участь інтонація. Таким чином, сигніфікативне значення інтонації визначається через відношення інтонаційної одиниці до смислу.

Як бачимо, інтонація є емоційною основою усного мовлення і важливим фактором передачі смислу висловлювання, а тому включення інтонаційних структур як набору взаємопов'язаних просодичних явищ, які формують певну комунікативно-прагматичну чи модально-емоційну спрямованість висловлювання, його стилістичну належність і т.д., у число предметів фоносемантики є правомірним і необхідним. Здатність інтонації передавати емоції і відношення мовця у процесі мовлення надає особливого значення усному мовленню [16].

Дж. Браун також вважає, що інтонація значною мірою робить свій внесок у значення висловлювання. Підкреслюючи цю тезу, Дж. Браун пише: "Якби іноземні студенти, що працюють у Британії, могли контролювати інтонацію, вони б могли зрозуміти, коли носій мови сміється з ними, і коли він сміється з них, коли він щирий, і коли він жартує" [17, 84].

Саме тому ми вважаємо, що для виявлення функціональної суті інтонації у мовленні необхідно базуватися на аналізі її семантики, яка, судячи з викладеного вище, дозволить повному інтерпретувати ряд фонетичних явищ.

Відомі також складність і різноманітність існуючих інтонаційних моделей, які, на думку Дж. О'Коннора [18, 242], можна систематизувати за смисловими контрастами, що реалізуються в різних частинах висловлювання. Більше того, він вважає, що процес навчання не можна визнати задовільним доти, поки не з'явиться загальна теорія значення. Проте розробка такої теорії потребує певного часу [18, 287]. Треба думати, що значення інтонаційних моделей на першому етапі розробки такої теорії раціонально відносити не до одного окремого висловлювання як одиниці мовлення, а до певного класу однорідних висловлювань. У якості класів таких висловлювань можна, на наш погляд, прийняти запит інформації, наказ, пораду і т.п., описавши їх інтонаційну структуру відповідними найбільш загальними — універсальними — інтонаційно-семантичними моделями.

Аналізуючи мовленнєву інтонацію, Л.К.Цеплитис [19, 154-170] розглядає семантику висловлювання/ речення як сукупність значень, які він пропонує групувати залежно від того, з яким класом одиниць матеріальної оболонки висловлювання вони пов'язані. Згідно з цим підходом у семантиці висловлювання виділяють три семантичних комплекси: лексичні, граматичні та інтонаційні. Зазначені комплекси характеризуються відносною незалежністю один від одного. Що стосується інтонаційних значень, то вони ще більш автономні, тому що не залежать практично ні від синтаксичних, ні від лексичних значень.

Примітним є і той факт, що, завдяки інтонації слова, які описують ту саму ситуацію, можуть робити це по-різному, підкреслюючи або виділяючи якісь одні аспекти чи сторони даної ситуації і залишаючи в тіні чи нівелюючи інші [20, 84].

Таким чином, питання про вільний чи мотивований характер зв'язків між звучанням і значенням слова/ висловлювання є, по суті, відображенням реально існуючих сторін живого мовлення, а його однозначне трактування дозволяє дослідникові використовувати в кожному конкретному випадку лише ту чи іншу систему теоретичних уявлень. Тому правомірним є існування третього напрямку або аспекту фоносемантичних досліджень, який характеризується спробою охопити системи взаємодії усіх звукових засобів мови в актуалізації смислу висловлювання.

Підтвердженням цього є накопичений в галузі фоносемантики матеріал, що свідчить про наявність фоносемантичної релевантності сегментного і суперсегментного рівнів. Судячи з усього, у фоносемантиці виникла необхідність подолання штучного розмежування сегментних і супрасегментних властивостей фонації, які відіграли свою позитивну методологічну роль на перших етапах побудови фонетичного знання. Це, у свою чергу, дозволить по-новому підійти до розв'язання проблеми включення інтонації у звуко-козображувальну систему як її рівноправного засобу.

Дослідження фоносемантичних особливостей різносистемних мов, а також практика їх викладання дали поштовх розвитку четвертого напрямку у фоносемантиці — типологічної фоносемантики, що ґрунтується на понятті "фонемотипу" або "семантичне навантаженого" акустичного чи артикуляційного типу фонем [21, 197-200]. Так, на базі фонемотипів С.В.Воронін дає загальні моделі для різних онома топів на прикладах іменників і дієслів. Класифікація онома топів С.В.Вороніна успішно впроваджується Е.Велді [22, 193-196], яка розробляє класифікацію естонських звуконаслідувальних слів, що складається з класів, гіперкласів, типів і підтипів онома топів. Варто очікувати, що результати типологічних досліджень в галузі фоносемантики дозволять встановити певні фоносемантичні універсали у різносистемних мовах, які матимуть велике значення для відповідної систематизації теоретичних уявлень лінгвістичної універсології.

Проведений вище короткий аналіз основних особливостей і найбільш загальних характеристик провідних напрямків розвитку фоносемантичних досліджень дозволять припустити подальшу ефективну інтеграцію їх окремих аспектів у рамках триваючого наукового пошуку, спрямованого, у кінцевому підсумку, на розробку системи фоносемантичних універсали, настільки необхідних у навчальному процесі.

Крім того, ми сподіваємося, що результати проведеного нами узагальнення та аналізу назрілих проблем вивчення взаємодії фоносемантичних засобів мови можуть стати стимулом для роздумів та

підручням відповідної науково-методологічної рефлексії спеціалістів, які працюють у галузі фоносе-мантичних досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронин С.В. Основы фоносемантики. — Л., 1982. — С.4, 21.
2. Воронин С.В. Фоносемантика: основные положения // Фоносемантические исследования. — Пенза, 1990. — С.5-24; Журавлев А.П. Фонетическое значение. — Ленинград: изд-во Ленинградского университета, 1974. — 159 с.; Левицкий В.В. Семантика и фонетика. Пособие подготовленное на материале экспериментальных исследований. — Черновцы, 1973. — 109 с.; Wescott R. W. Sound and Sense. Linguistic Essays on Phonosemic Subjects. — Lake Bluff: Jupiter Press, 1980. — 405 p. та інші.
3. Давыцов М.В., Смолянская С.С. Значение слова в языке и речи. — М., 1985. — 110с.; Palmer F.R. Semantics. A New Outline // Хрестоматия по английской филологии. — М., 1991. — С. 81-97.
4. Анисимова Р.В. Роль фонетических параметров в осуществлении функции воздействия поэтического текста // Проблемы фоносемантики (тезисы выступлений на совещании). — М.: АН СССР Институт Языкознания, 1989. — С. 21-26.
5. Шаховский В.И. Лингвистическая релевантность фоносемантики // Проблемы фоносемантики (тезисы выступлений на совещании). — М.: АН СССР Институт Языкознания, 1989. — С. 25.
6. Левицкий В.В. Семантика и фонетика. Пособие подготовленное на материале экспериментальных исследований. — Черновцы, 1973. — 109 с.
7. Kalita A.A. Prosodic Aspect of Phonosemantics // Studies in Communicative Phonetics and Foreign Language Teaching Methodology. — К.: Ленвіт, 1997. — Р. 71-76.
8. Ульманн С. Семантические универсалии // Новое в лингвистике. — М., выш. V., 1970. — С. 250-299.
9. Wescott R. W. Encoding without Grammar: Phonic Iconism // Proceedings XIth ICPHS. — Vol. 4. — Tallinn, 1987. — Р. 189-192.
10. Роль звуковой символики в передаче поэтического образа (на материале английской Зоя Е. Алирической поэзии XIX века // Проблемы фоносемантики (тезисы выступлений на совещании). — М.: АН СССР Институт Языкознания, 1989. — С. 104-105.
11. Шаховский В.И. Лингвистическая релевантность фоносемантики // Проблемы фоносемантики (тезисы выступлений на совещании). — М.: АН СССР Институт Языкознания, 1989. — С. 20-22.
12. Аверьянова Н.А. Звукосимволизм и интерпретация поэтического текста // Проблемы фоносемантики. Проблемы фоносемантики (тезисы выступлений на совещании). — М.: АН СССР Институт Языкознания, 1989. — С. 96-97.
13. Светозарова Н.Д. Интонационная система русского языка, — Л., 1982. — 175 с.
14. Якобсон Р. Звук и значение // Фоносемантические идеи в зарубежном языкознании. — Л., 1990. — С. 30-35.
15. Петрянкина В.И. Функционально-семантический аспект интонации. — М., 1988. — 192 с.
16. Roach P. English Phonetics and Phonology. — Cambridge, 1990. — 212 p. — Brazil D. Designing an Integrated Pronunciation Course // IATEFL Pronunciation SIG Newsletter № 17. — Л., 1996. — Р. 5-14.
17. Brown G. Listening to Spoken English. — М., 1984. — 171 p.
18. O'Connor J.D. Phonetics. — London, 1984. — 320 p.
19. Цеглицис Л.К. Анализ речевой интонации. — Рига, 1974. — 272с.
20. Palmer F.R. Semantics. A New Outline // Хрестоматия по английской филологии. — М., 1991. — С. 81-97.
21. Voronin S.V. The Phonemotype: A New Linguistic Notion (Implications for Typological Phonosemantics) // Proceedings XIth ICPHS. — Vol. 4. — Tallinn, 1987. — Р. 197-200.
22. Veldi Em. Estonian Onomatopoeia: A Typological Approach // Proceedings XIth ICPHS. — Vol. 4. Tallinn, 1987. — Р. 193-196.

Ірина Бабій

МЕТАФОРИЧНЕ ВЖИВАННЯ НАЗВ СИНЬОЇ ГАМИ КОЛЬОРІВ У МОВІ ХУ- ДОЖНЬОЇ ПРОЗИ

Розгляд метафоричного вживання назв кольорів є одним із аспектів семантико-стилістичного аналізу функціонування лексики на позначення кольору в художньому мовленні, оскільки назви кольорів, хоча й належать до загальноновживаної "нейтральної" лексики сучасної української літературної мови, в художньому творі часто стають стилістично активними. Вступаючи в різноманітні смислові зв'язки з іншими лексемами, вони створюють яскраві метафоричні образи. Особливо поширеними (зокрема, у прозовому мовленні, що служить матеріалом дослідження) є прикметникові і